

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/37277,Konferencja-naukowa-Miejsca-swieta-pod-nie-swiety-m-nadzorem-Polityka-wladz-wobec.html>
03.03.2026, 23:12

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945-1989” - Poznań, 23 listopada 2016

W auli im. biskupa Jana Lubrańskiego Collegium Minus UAM w Poznaniu odbyła się zorganizowana przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu przy współpracy Instytutu Historii UAM konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945-1989”.

23.11.2016

Głównym celem konferencji było podsumowanie ścieżki badawczej prowadzonej przez historyków z różnych ośrodków naukowych w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN "Władze wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce w latach 1944-1989", której zwieńczeniem będzie, mająca się ukazać w przyszłym roku, książka pod tym samym, co konferencja tytułem.

Kolejni prelegenci prezentowali tytułowe zagadnienie w odniesieniu do kilkunastu konkretnych sanktuariów rozsianych po różnych zakątkach naszego kraju. Po krótkim przedstawieniu dziejów danego sanktuarium przed 1945 rokiem i przybliżeniu jego specyfiki przystępowali do omówienia jawnych i ukrytych form "nadzoru" władz nad "miejscami świętymi". Powtarzającymi się elementami były: inwigilacja za pośrednictwem osobowych źródeł informacji oraz sprzętu nagrywającego, "zabezpieczanie" ważnych wydarzeń kościelnych przez jawnych (MO) i niejawnych (SB) reprezentantów aparatu władzy, podejmowanie działań, zarówno formalnych (ograniczenia administracyjne) jak i nieformalnych (np. rozsiewanie plotek o groźnych chorobach panujących w danym sanktuarium) mających na celu ograniczenie liczby pątników, próby skłócania duchownych pełniących posługę duszpasterską w poszczególnych ośrodkach czy organizowanie kontroferty rozrywkowej dla młodzieży w dniach szczególnie dużego napływu pielgrzymów. To tylko część szerokiego wachlarza działań stosowanych wobec sanktuarium i przybywających doń pątników. Warto w tym miejscu nadmienić, że wiodącą rolę w kształtowaniu polityki wyznaniowej państwa pełniła w omawianym okresie Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, której koncepcje wcielały w czyn różne instytucje w pełni jej podległe a będące częścią aparatu państwowego. Było to szczególnie widoczne w odniesieniu do Służby Bezpieczeństwa czy Urzędu ds. Wyznań, ale mogli byśmy do tej grupy dorzucić w konkretnych przypadkach ministerstwa budownictwa, szkolnictwa czy transportu.

Przedstawione ustalenia wywołały żywą dyskusję, w której oprócz prelegentów udział wzięli zgromadzeni goście, w tym kilku przedstawicieli sanktuariów. Ich obecność pozwoliła na skonfrontowanie niektórych danych podawanych przez dokumenty archiwalne z pamięcią świadków historii.

PROGRAM KONFERENCJI:

- 10:00–10:20 Otwarcie konferencji
 - 10:20–10:50 dr Jarosław Durka „Polityka władz partyjno-państwowych wobec sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze w latach 1945–1989”
 - 10:50–11:10 ks. prof. dr hab. Józef Marecki „Działania aparatu bezpieczeństwa wobec sanktuarium pasyjno-maryjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej w latach 1945–1989”
 - 11:10–11:30 mgr Jakub Bulzak „Działania władz wobec sanktuarium Matki Bożej Ludźmierskiej w latach 1945–1989”
 - 11:30–11. 45 Dyskusja
 - 11:45–12:00 Przerwa
 - 12:00–12:20 dr Kornelia Banaś „Działania aparatu partyjno-państwowego wobec sanktuarium maryjnego w Piekarach Śląskich w latach 1945–1989”
 - 12:20–12:40 dr Łucja Marek „Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Anielskiej w Dąbrowie Górniczej jako obiekt zainteresowania władz partyjno-państwowych”
 - 12:40–13:00 dr Tomasz Gałwiazek „Fenomen funkcjonowania sanktuarium w Wambierzycach na Ziemi Kłodzkiej w latach 1945–1989”
 - 13:00–13:20 Renata Gieszczyńska „Władze wobec sanktuariów na Świętej Warmii”
 - 13:20–13:40 Dyskusja
 - 13:40–14:00 Przerwa
 - 14:00–14:20 dr Daniel Gucewicz „Sanktuaria kaszubsko-pomorskie w polityce wyznaniowej PRL”
 - 14:20–14:40 mgr Małgorzata Żuławnik „Niepokalanów w rzeczywistości Polski Ludowej”
 - 14:40–15:00 dr hab. Elżbieta Wojcieszek „Działania władz wobec sanktuarium św. Wojciecha w Gnieźnie w latach 1945–1989”
 - 15:00–15:20 dr hab. Konrad Białecki „Władze partyjno-państwowe wobec sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Licheniu w latach 1945–1989”
 - 15:20–15:40 – Dyskusja i podsumowanie konferencji
-

23 listopada 2016, środa, godz. 10:00–16:00

Poznań, Collegium Minus UAM, ul. Henryka Wieniawskiego 1
sala im. bpa Jana Lubrańskiego

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Konferencję otworzył dr Rafał Reczek, dyrektor poznańskiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej

W pierwszej sesji konferencji wystąpili: dr Jarosław Durka, ks. prof. dr hab. Józef Marecki i mgr Jakub Bulzak

Dr Jarosław Durka wystąpił z referatem „Polityka władz partyjno-państwowych wobec sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze w latach 1945-1989”

Dr Jarosław Durka wystąpił z referatem „Polityka władz partyjno-państwowych wobec sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze w latach 1945-1989”

Ks. prof. dr hab. Józef Marecki z prelekcją „Działania aparatu bezpieczeństwa wobec sanktuarium pasyjno-maryjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej w latach 1945-1989”

Ks. prof. dr hab. Józef Marecki z prelekcją „Działania aparatu bezpieczeństwa wobec sanktuarium pasyjno-maryjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej w latach 1945-1989”

Ks. prof. dr hab. Józef Marecki z prelekcją „Działania aparatu bezpieczeństwa wobec sanktuarium pasyjno-maryjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej w latach 1945-1989”

Mgr Jakub Bulzak z wystąpieniem „Działania władz wobec sanktuarium Matki Bożej Ludźmierskiej w latach 1945-1989”

Mgr Jakub Bulzak z wystąpieniem „Działania władz wobec sanktuarium Matki Bożej Ludźmierskiej w latach 1945-1989”

Głos w dyskusji - ks. kanonik Andrzej Stasiak, kustosz sanktuarium Najświętszej Marii Panny Anielskiej w Dąbrowie Górniczej

Konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945–1989” w auli Lubrańskiego UAM

Konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945–1989” w auli Lubrańskiego UAM

Sesję drugą konferencji naukowej „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945-1989” w auli Lubrańskiego UAM moderował ks. prof. dr hab. Józef Marecki

Jako pierwsza w drugiej części konferencji wystąpiła dr Kornelia Banaś z referatem „Działania aparatu partyjno-państwowego wobec sanktuarium maryjnego w Piekarach Śląskich w latach 1945-1989”

Jako pierwsza w drugiej części konferencji wystąpiła dr Kornelia Banaś z referatem „Działania aparatu partyjno-państwowego wobec sanktuarium maryjnego w Piekarach Śląskich w latach 1945-1989”

Dr Lucja Marek z prelekcją „Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Anielskiej w Dąbrowie Górniczej jako obiekt zainteresowania władz partyjno-państwowych”

Wystąpienie dr. Tomasza Gałwiaczka „Fenomen funkcjonowania sanktuarium w Wambierzycach na Ziemi Kłodzkiej w latach 1945-1989”

Wystąpienie dr. Tomasza Gałwiaczka „Fenomen funkcjonowania sanktuarium w Wambierzycach na Ziemi Kłodzkiej w latach 1945-1989”

Renata Gieszczyńska z referatem na temat sanktuariów na terenie Świętej Warmii

Renata Gieszczyńska z referatem na temat sanktuariów na terenie Świętej Warmii

Sesję trzecią konferencji, którą poprowadziła dr Kornelia Banaś, otworzył referat Daniela Gucewicza „Sanktuaria kaszubsko-pomorskie w polityce wyznaniowej PRL”

Dr Daniel Gucewicz z referatem „Sanktuaria kaszubsko-pomorskie w polityce wyznaniowej PRL”

Mgr Małgorzata Zuławnik wystąpiła z prelekcją „Niepokalanów w rzeczywistości Polski Ludowej”

Mgr Małgorzata Zuławnik wystąpiła z prelekcją „Niepokalanów w rzeczywistości Polski Ludowej”

Dr hab. Elżbieta Wojcieszak wystąpiła z prezentacją multimedialną na temat „Działań władz wobec sanktuarium św. Wojciecha w Gnieźnie w latach 1945-1989”

Dr hab. Konrad Białecki z prelekcją „Władze partyjno-państwowe wobec sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Licheniu w latach 1945-1989”

Konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945–1989” w auli Lubrańskiego UAM w Poznaniu

Głos w dyskusji

Głos w dyskusji

Głos w dyskusji - ks. kanonik Andrzej Stasiak, kustosz sanktuarium Najświętszej Marii Panny Anielskiej w Dąbrowie Górniczej

Głos w dyskusji

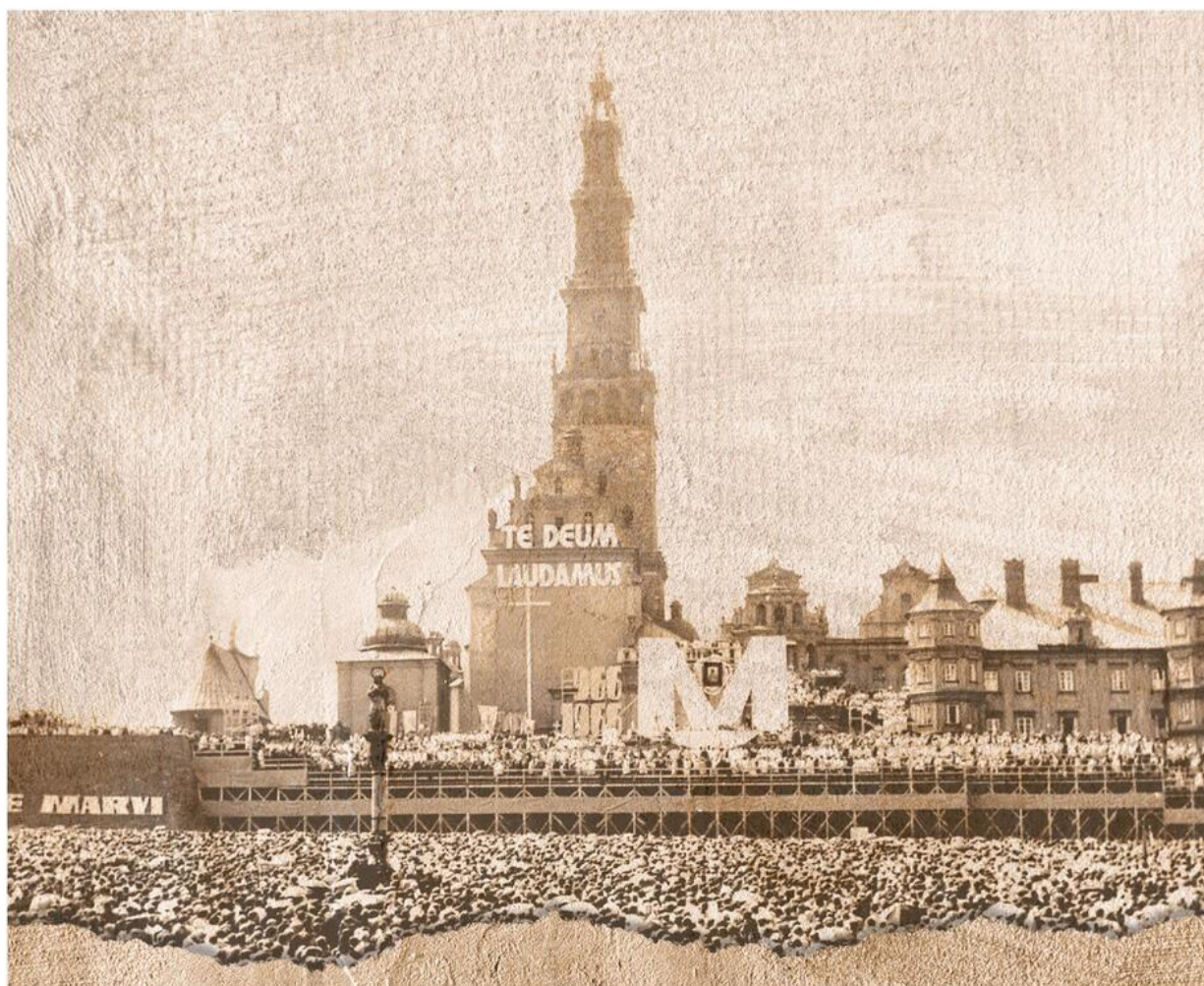
Konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945–1989” w auli Lubrańskiego UAM w Poznaniu

Na zakończenie, koordynator CPB IPN „Władze wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce w latach 1944-1989” i organizator konferencji dr hab. Konrad Białecki podziękował gościom za udział w konferencji

Konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945-1989”

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945-1989”

Pliki do pobrania

[Konferencja naukowa „Miejsca święte pod nie świętym nadzorem. Polityka władz wobec sanktuariów w latach 1945-1989” ZAPROSZENIE \(pdf, 7.73 MB\)](#)